

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	д.е.н., проф. Сахно Андрій Анатолійович
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>andrijsahno@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна безпека підприємства» є вибірковою компонентою ОПП.
Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 24 год.; практичні заняття - 22 год., самостійна робота - 74 год.
Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Інноваційний розвиток підприємства».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Інтелектуальний бізнес».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами знань та умінь з економічної безпеки, що сприятиме формуванню уміння орієнтуватись в системі економічних явищ, здійснення аналізу та узагальнення вивченого матеріалу, уміння аналізувати сучасний стан економічної безпеки та оцінювати перспективи його розвитку, правильно застосовувати здобуті знання в практичній діяльності. Також надати економічну освіту із широким доступом до працевлаштування і подальшого навчання. Формування та розвиток загальних і професійних компетентностей щодо забезпечення економічної безпеки, передбачаючи різні можливості зайнятості і кар'єри,

що направлені на здобуття студентом економічних знань; подальшого професійного зростання.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» є формування у майбутніх фахівців знань та вмінь створювати необхідне методологічне, організаційне та правове підґрунтя для здійснення фахової підготовки у галузі економіки, шляхом мотивування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі професійної діяльності або під час навчання, що передбачає відповідності програмним компетентностям.

Завдання вивчення дисципліни

Вивчення студентами дії економічних законів стосовно розвитку економіки, дослідження господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств, методів техніко-економічних обґрунтувань планових і проєктних рішень, наукових основ і шляхів прискорення соціально-економічного розвитку підприємства, підвищення ефективності підприємства, капіталовкладень та нової техніки, шляхів підвищення ефективності використання трудових, матеріальних, природних, інформаційних і фінансових ресурсів. У студента формується здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності - Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5. Здатність працювати в команді.
- ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та

людського розвитку

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати:

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи на парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства	2		6
2	Тема 2. Поняття економічної безпеки підприємства	2	2	7
3	Тема 3. Загрози економічній безпеці підприємства	2	2	6
4	Тема 4. Інформаційно-аналітичне середовище економічної безпеки	2	2	6
5	Тема 5. Система економічної безпеки підприємства	2	2	7
6	Тема 6. Стратегія економічної безпеки	2	2	6
7	Тема 7. Основні підходи до дослідження економічної безпеки аграрного підприємства	2	2	6
8	Тема 8. Аналітичне дослідження економічної безпеки аграрного підприємства	2	2	6
9	Тема 9. Методи визначення рівня безпеки аграрного підприємства	2	2	6
10	Тема 10. Оцінка економічної безпеки підприємства	2	2	6
11	Тема 11. Моделювання рівня економічної безпеки підприємства	2	2	6
12	Тема 12. Карта ризику – ефективний інструмент оцінки економічної безпеки підприємства	2	2	6
	Разом	24	22	74

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації тощо).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи здобувача

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання (денна / заочна)	Форма та метод контролю
1	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу)	24/36	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	20/32	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	18/24	1 раз на 2 тижні/під час заліково-екзаменаційної сесії	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування (самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ)	12/20	1 раз на 2 тижні/ під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі АСУ Сократ, Moodle
Разом		74 / 112		

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємств: контроль, аналіз і безпека: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 688 с.

2. Добикіна О.К. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 208 с.

3. Зінченко О. Методологічні аспекти оцінки рівня економічної безпеки торговельного підприємства: Торгівля та послуги: тенденції розвитку: зб. наук. пр. студ. / О. Зінченко. К.: КНТЕУ, 2009. 407 с.

4. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.

5. Економічна безпека: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ за ред. З.С. Варналія. К., 2009. 647 с.

6. Економічна безпека підприємства: підручник / за ред. А. М. Дідик. Львів: ТзОВ. «Видавнича група «Бухгалтер України», 2019. С. 177–189, 193–216.
7. Економічна безпека діяльності підприємства: Підручник/ За ред. О. І. Дмитрієвої, А. В. Непрана. Харків: ПП Іванченка, 2025. 381 с.
8. Козаченко Г. В., Онищенко С. В., Завора Т. М. Управління фінансовоекономічною безпекою: підручник/ за ред. В. О. Онищенко та Г. В. Козаченка. Полава: ПолтНТУ, 2018. С. 27–40, 448–478.
9. Ортинський В., Кузьмін О., Дідик А. та ін. Економічна безпека підприємства: підручник. Під редакцією Дідика А. Л.: Львівська політехніка, 2019. 624 с.
10. Duraj N. Dwuczynnikowa ocena bezpieczeństwa finansowego przedsiębiorstwa. Bezpieczeństwo przedsiębiorstwa w systemie gospodarczym. Redakcja Sylwia Wojciechowska-Filipek. Łódź-Warszawa. 2014. P. 25–38.

Додаткова

11. Гончарук І.В., Томашук І.В. Вплив еколого-економічного фактору на особливості організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 52-62.
12. Kaletnik G., Honcharuk I., Okhota Y. The Waste-free production development for the energy autonomy formation of Ukrainian agricultural enterprises. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. № 11 (3). P. 513-522. DOI: [10.14505/jemt.v11.3\(43\).02](https://doi.org/10.14505/jemt.v11.3(43).02)
13. Калетнік Г.М., Гончарук Т.В. Інноваційне забезпечення розвитку біопаливної галузі: світовий та вітчизняний досвід. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 155-160.
14. Kaletnik G., Lutkovska S. Innovative Environmental Strategy for Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. № 9, (2). P. 89-98. DOI: [10.14207/ejsd.2020.v9n2p89](https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p89)
15. Sakhno, A., Polishchuk, N., Salkova, I. & Kucher A. (2019). Impact of Credit and Investment Resources on the Productivity of Agricultural Sector. *European Journal of Sustainable Development*, 8(2), 335-345.
16. Sakhno, A., Hryvkivska, O., Salkova, I. & Kucher, L. (2019). Evaluation of the Efficiency of Enterprises by the Method of Analysis of Functioning Environment. *Journal of Environmental Management and Tourism*, X, 3 (35), 499-507.
17. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A. & Priamukhina N. (2019). Methodology for the Impact Assessment of the Digital Economy on Agriculture Development. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8, 160-164.
18. Sakhno, A., Salkova, I., Polishchuk, N., Kucher, L. & Stashko, I. (2020). Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities. *European Journal of Sustainable Development*, 9 (1), 423-431.

19. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A., & Priamukhina, N. (2020). A methodological analysis for the impact assessment of the digitalisation of economy on agricultural growth. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 8s (29), 242-249.

20. Sakhno, A. A., Polishchuk, N. V., Salkova, I. Y., Kucher, L. Y., & Kudyrko, O. M. (2020). Mortgage lending system of agricultural enterprises of Ukraine. *Revista Espacios*, 15 (41). Retrieved from <https://www.revistaespacios.com/a20v41n15/204111507.html>

Інформаційні ресурси

1. Kortext: веб-сайт. URL: <https://kortext.com/>
2. Research4life: веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/>
3. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: Головна | Кабінет Міністрів України (kmu.gov.ua)
4. Офіційний сайт НБУ. URL: Національний банк України (bank.gov.ua)
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: Міністерство Фінансів України (mof.gov.ua)
6. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: Міністерство соціальної політики України. Головна. (msp.gov.ua)
7. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: Головна Державна казначейська служба України (treasury.gov.ua)
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: Державна служба статистики України (ukrstat.gov.ua)
9. Офіційний сайт Євростату. URL: ec.europa.eu/eurostat
10. Офіційний сайт Світового банку. URL: data.worldbank.org
11. Офіційний сайт ООН (United Nations Data). URL: data.un.org

Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали	
		денна	заочна
Атестація 1			
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5	4
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
4	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	9	17
	Всього за атестацію 1	30	35
Атестація 2			
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	4
6	Участь у роботі на практичних заняттях	6	4
7	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
8	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	8	17
	Всього за атестацію 2	30	35
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10	-
	Підсумкове тестування	30	30
	Разом	100	100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.